GAZETA KRAKOWSKA

Nro 27.

Z KRAKOWA DNIA 2. KWIETNIA 1817 Roku WE SZRODĘ.

Z Warszawy d. 25 *Marca.*

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego
&c. &c. &c.
Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Na przełożenie Kommissyi Rządowey Spraw wewnętrznych i Policyi, postanowiliśmy i stanowiemy:

Oddział pierwszy.

O Patentach swobody.

Art. 1. Na fabryki, rękodzielnie lub inne pożyteczne zakłady nie zaprowadzone ieszcze w kraiu albo nie dość upowszechnione, pierwszym, którzy się do ich założenia zgłoszą, wydawane będą Patenta Swobody.

Art. 2. Patenta te udzielać ma Kommissyia Rządowa Spraw wewnętrznych i Policyi, bądź z własnego osądzenia, bądź na przedstawienie w Woiewództwach właściwey Kommissyi Woiewódzkiey w Warszawie Prezydenta Municypalności Policyi.

Art. 3. Patenta te służyć tylko będą na mieysce lub okrąg i przeciąg lat, na iakie w miarę ważności założenia zostaną wydane, a do wyyścia tych lat nikt w tem mieyscu takiegoż zakładu przedsiębrać nie może.

Art. 4. Procz tego przedsiębiercom podobnych założeń, udzielone bydź mogą swobody przez dozwolenie placów, zabudowań pustych i wszelkich ułatwień mieyscowych.

Art. 5. Patenta te, na lat 3, 6 do 9 naydaley za stosowną przez Kommissyią Rządową Spraw wewnętrznych i Policyi oznaczyć, a Nam do potwierdzenia podać się maiącą opłatą, wydawanemi będą.

Oddział drugi.

O Listach przyznania.

Art. 6. Listy przyznania (brevets) na wynalazki nowe lub udoskonalenia udzielać będziemy zgłaszaiącym się za przedstawieniem Kommissyi Rządowey Spraw wewnętrznych i Policyi.

Art. 7. Żądaiący takowego Listu winien zgłosić się w Woiewództwach, do właściwey Kommissyi Woiewódzkiey, w stolicy, do Prezydenta miasta, i tamże:

1mo: Oświadczyć do protokołu, czyli przedmiot przez niego podawany iest wy-

nalazkiem, udoskonaleniem lub tylko wniesieniem z zagranicy?

2do. Złożyć zapieczętowany dla Kommissyi Rządowey Spraw wewnętrznych i Policyi opis dokładny zasad, środków i postępowań, które składaią wynalazek lub udoskonalenie, równie iak plany, przecięcia, rysunki i modele do tego należące.

3tio. Oświadczyć, czy chce, ażeby wspomniony opis w całości lub w części był ogłoszony, albo nie? Jeżeli ma bydź ogłoszony, nikt inny tego co w tym opisie wyszczególnionem zostanie, przez czas Listem przyznania obięty, pod żadnym pozorem nie będzie mocen naśladować, ani wykonywać. Jeżeli opis nie ma bydź ogłoszonym, zostanie w zachowaniu urzędowem; lecz w takim razie, wolno będzie komu innemu, któryby na tenże sam lub podobny wynalazek natrafił, wziąść w każdym czasie od Rządu List przyznania na uskutecznienie tegoż wynalazku.

Art. 8. Listy te wydawane będą na proste wniesienie, bez dochodzenia poprzedniczego; ani wartości przeto, ani pierwszeństwa, ani dobroci wynanalzku nie zaręczaią.

Art. 9. Listy wynalazku na lat 5, 10 do 15 naydaley mogą bydź udzielane.

Art. 10. W przypadku artykułem 7mym Nro 3cim obiaśnionym, nikt inny w przeciągu lat Listem wyrażonych, wynalazku rzeczonego nigdzie w Królestwie Polskiem wykonywać nie może, a gdyby kto inny wziął w tymże lat przeciągu List udoskonalenia w iakiey części tegoż wynalazku, takowy tylko do wyrabiania tego w części udoskonalenia prawa nabywa.

Art. 11. Po wyściu lat oznaczonych w Liście, wynalazek stanie się własnością powszechną.

Art. 12. Jeżeli właściciel Listu uczyni zlewek prawa swego, w części lub całkiem, winien będzie wspólnie z Cessyonaryuszem złożyć w Sekretaryacie Kommissyi Woiewódzkiey oświadczenie w tey mierze, wraz z wypisem wierzytelnym aktu zaszłey cessyi.

Art. 13. Właściciel Listu, gdyby udoskonalenie iakowe, to, iest, nowe środki wykonawcze w wynalazku swoim zaprowadził, mocen będzie w sposób wyżey opisany udać się do Władzy właściwey końcem uzyskania na takowe udoskonalenie nowego oddzielnego listu.

Art. 14. List przyznania upada:

1mo. W drodze Administracyyney, za uchwałą Kommissyi Rządowey Spraw wewnętrznych i Policyi.

a) Skoro wynalazca nie podał opisu prawdziwego i zupełnego środków wykonawczych wynalazku swoiego, albo ieżeli nowych środków używaiąc, takowych opisu nie przydał.

b) Gdyby w przeciągu miesięcy sześciu od otrzymania Listu nie uskutecznił wynalazku swoiego i nie usprawiedliwił się z przyczyny opoźnienia.

2do. W drodze sądowey, gdyby własność wynalazku sądownie zaprzeczoną i zaprzeczenie udowodnionem zostało, bądź dawnieyszem używaniem, bądź złożeniem opisów wcześnieyszych drukowanych i ogłosznych.

Art. 15. Każdy List wynalazku lub udoskonalenia przez nas wydany, obwieszczony i w Dzienniku Praw umieszczony będzie.

Uskutecznienie postanowienia tego Kommissyi Rządowey Spraw wewnętrznych i Policyi, polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney d. 11 miesiąca Marca 1817 r.

(Pod.) *Zaiączek.*

W Zast. Minis: Spra. Wew: i Pol: Radca Stanu (pod.) *Staszic.*

Radca Sek: St: Jen: Br. (pod.) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu, Jen. Br
(podp.) *Kossecki.*
Za zgodność:
Aug. Karski.

Dyrekcyia Jeneralna Dóbr Rządowych.

Podaie do publiczney wiadomości, iż następuiące Dobra Koronne i Skarbowi powrocone iako to:

a) w Woiewództwie Mazowieckiem.

1. Ekonomia Brysk. — 2. Ekom. Głuchów. — 3. w Ekonomii Potycz, Folwarki Wrociszew i Starawarka.

b) w Woiewództwie Płockiem.

4. W Ekonomii Boryszewo pod Płockiem. — Woytostwo Bielsk — Folwark Cekanowo pod Bielskiem.

c) w Woiewodztwie Augustowskiem.

5. Ekonomiia Wilkowiszki.

d) w Woiewodztwie Krakowskiem.

6. Ekonomiia Olsztyn. — 7. Ekonomiia Rokitno.

w miesiącu kwietniu r. b. od S. Troycy r. b. na lat 3 lub w miarę okoliczności, na dłuższy czas, z wolney ręki wydzierżawione bydź maią, tym, którzy naylepszą udowodnią kwalifikacyią zasadami przez Rząd przepisaną, i warunki tak ogólne iako i szczególne przyymą. — Wybor zaś między kwalifikowanemi osobami w czasie konkurrencyi, iedynie do decyzyi wyższey władzy należeć będzie.

Czas zaś od dnia 14 do 19 Kwietnia przeznaczony iest do roztrząśnienia dowodów kwalifikacyi konkurrentów.

W Warszawie d. 21 Marca 1817.

Radca Stanu Dyrektor Jeneralny
Okołów.
Starszewski.

Dyrekcyia Jeneralna Dóbr Rządowych.

Podaie do publiczney wiadomości, iż następuiące Dobra Narodowe, iako to:

a) w Woiewództwie Mazowieckiem.

1. Ekonomiia Zdziechów. 2. Ekonomiia Pass. 3. W Ekonomii Brześć, folwark Koszanowo.

b) w Woiewództwie Kaliskiem.

1. Ekonomiia Wiewiec. 2. W Ekonomii Wiewiec Poddzierżawa: Dworszowice, Dupice i Stara-Brzeznica. 3. Ekonomiia Czarnocin. 4. w Ekonomii Powidzkiey, folwark Ostrowite Kapitulne.

c) w Woiewodztwie Płockiem.

1. W Ekonomii Bawilno.

a) Karwosiek Kapitulny. b) Karyuszowski folwark. c) Dominikański folwark. d. Kollegiiacki folwark.

2. *W Ekonomii Brańszczyk.*

a) Folwark Wyszkowo.

3. *W Ekonomii Górki*

a) Poddzierżawa, Chmielowo. b) Poddzierżawa Moszyna. c) Poddzierżawa Białowicza Woytostwo. d) Poddzierżawa przewoz pod Pułtuskiem. e) Poddzierżawa, prowent w mieście Pułtusku.

d) w Woiewództwie Augustowskiem.

1. Naddzierżawa Ekonomii Macków, w teyże Poddzierżawa Petele i Boyniszki. 2. Naddzierżawa Ekonomii Kadaryszki. 3. Naddzierżawa Ekonomii Bartniki. 4. Naddzierżawa Ekon: Sereie, w teyże Poddzierżawa Podlipki. 5. W Ekonomii Łabno Poddzierżawa Lipsk i Krosno. 6. W Ekonomii Krakopol: Poddzierżawa Michniewo.

e) w Woiewództwie Podlaskiem.

1. Dobra Narodowe: Grochów. 2. Sobienia Biskupie. 3. Parczew. 4. Wróble i Wargocin. 5. Razna. 6. Sobibar.

f) w Woiewodztwie Sandomierskiem.

1. Dobra Narodowe Kuźnica. 2. Nowy-Dwór. 3. Mirów.

g) w Woiewodztwie Lubelskiem.

1. Świdniki mały i wielki. 2. Przytoczno i Łysobyki. 3 Starostwo Rostockie.

h) w Woiewodztwie Krakowskiem.

1. Starostwo Rabsztyn. 2. Star: Wiślica.

W Miesiącu Kwietniu r. b. od 1 Czerwca r. b. na lat 3, lub w miarę okoliczności na dłuższy czas z wolney ręki wydzierżawionemi bydź maią tym, którzy naylepszą udowodnią kwalifikacyią zasadami przez Rząd przepisaną i warunki tak ogólne iako też i szczególne przyymą.

Termin do roztrząśnienia kwalifikacyi wyznacza się od 14 do 19 Kwietnia r. b.

Wybór między równie kwalifikowanemi pretendentami zależeć będzie iedynie od decyzyi wyższey Władzy. — W Warszawie dnia 22. Marca 1817 r.

Radca Stanu Dyrektor Jeneralny
Okołów.
F. Malewski, S. J.

Wypis z Rozkazow dziennych do woyska Polskiego Jego Cesarzewicowskiey Mości W. X. Konstantego.

Dnia 18 Marca 1817.

Za Naywyższym Rozkazem.

Umieszczony zostałe

W korpusie Weteranów: Z pułku 2go piechoty liniiowey, Major Andrzey Błeszyński, z przeznaczeniem do kompanii 3ciey.

Otrzymuią żądane dymissyie
dla interessów familiynych

W piechocie: Z pułku 5go liniiowego, Porucznik Jacenty Mroczek. — Z pułku 6go liniiowego, Porucznik Stanisław Skarbek, i podpor: Maxymiliian Kindler. — Z pułku 4go strzelców pieszych, Kapitan Franciszek Młocki, z pozwoleniem noszenia munduru.

Dla słabości zdrowia

Z pułku 3go liniiowego, Kapitan Adam Oryński, w stopniu Majora, z pozwoleniem noszenia munduru. — Z pułku 4go liniiowego, Porucznik Józef Bablewski, z pozwoleniem noszenia munduru.

W jeździe: Z pułku 2go strzelców konnych, Podporucznik Juliian Łabuński. — Przykommenderowany do tegoż pułku, Podporucznik Jan Godlewski.

W nagrodę zasług

Z pułku 2go Ułanów, Podoficer Siupnicki, w stopniu Podporucznika.

Otrzymuią dymissyią z pensyią

W piechocie: Z pułku 1go liniiowego, Kapitan Leon Raczyński.

Dnia 21 *Marca* 1817.

Za Naywyższym Rozkazem.

Wchodzi w służbę i umieszczony zostaie

W jeździe: Z dawnego pułku 19go Ułanów Major Roztworowski, w pułku 1szym strzelców konnych.

Przeznaczony zostaie

W jeździe: Z pułku 3go Ułanów Podporucznik Porębiński, do pełnienia obowiązków Adjutanta polowego przy Jenerale Brygady Przebędowskim, nie przestaiąc liczyć starszeństwo swoie w wspomnionym pułku.

Otrzymuie żądaną dymissyią
dla interessów familiynych

W piechocie: Z pułku 2go strzelców pieszych, Kapitan Andrzey Duchanowski, z pozwoleniem noszenia munduru.

Otrzymuią pozwolenie noszenia ozdob Kawalerów orderu Oboyga Sycylii

W jeździe: Z pułku 3go strzelców konnych, Major Błędowski, Kapitanowie Radzimiński i Kicki. — Przykommenderowany do pułku 1go Ułanów, Major Gierałdowski.

Otrzymuie dymissyią

W piechocie: Z pułku 1go strzelców pieszych, będących na reformie Podpułkownik Suchodolski.

Z Londynu d. 14 *Marca.*

W mieście Manszestrze zaszło osobliwsze zaburzenie, na którego uśmierzenie musiano użyć woyskowey pomocy. Zwodziciele ludu chcieli tam naśladować niebezpiecznego niegdyś dla Londynu Przywodcę Jack Cade. Wyszedł on z Londynu z 20,000 ludzi nayniższey klassy, i stanął obozem na polu pod Blackheath, a gdy tey kupie głod dokuczył, rzuciła się do rabunku naprzod okolic, potem stolicy. Podobnymże sposobem wszelka tłuszcza w Manszestrze zwołana została przez kartki do stawienia się w d. 10 Marca pod kościołem S. Piotra, i udania się stamtąd do Londynu dla podania w całym składzie prośby Xciu Rejentowi, która otworzyć mu miała oczy. Jakoż zebrało się do 40,000 ludzi, z których większa część miała na plecach wełniany koc i żywność. Nim iednak hersztowie potrafili wnieść iakową propozycyią, zostali pochwyconemi. Lud pozbawiony swoich hersztów nie wiedział co miał czynić. Większa część rozeszła się do domów; inni udali się do Londynu, ale zastawszy most woyskiem osadzony, wrocili się iedni, drudzy przebyli miałką rzekę i zaszli aż do Macclesfield; ale gdy i tu zastali woysko, które ich wstrzyma-

le, zwrociła ich się większa część. Uwięziono iednak do 200 osób, pomiędzy któremi znayduią się główni mówcy. Mowcy ludu Manszesterskiego znaydowali się na wozie, który dragoniia otoczyła i razem poymała. W dniu tym kupa ludu w Manszestrze pomnożyła się od 40 do 70,000. Z rzeczonego miasta przybyło tu kilkunastu urzędników dla zdania sprawy o zaszłem tam zdarzeniu. Zwołanie ludu Manszetrze podpisane było przez Drukarza Ogden, który od dawna uchodził już za mowcę ludu. Nim iednak mógł się na zgromadzeniu pokazać, został ieszcze w łożku uwięzionym. Oprocz niego uwięzionemi zostali Drummond, Johnston i Bagulay, iako główni dowodcy tłumaczkowey wyprawy.

Zgromadzenie ludu na rynku Wesminsterskim zakończyło się wczoray spokoynie. Uchwalono adress o oddalenie Ministrów. P. Burdett, Lord Cochrane i Major Cartwright wychwalonemi zostali iako cuda swiata, poczem rozeszło się całe zgromadzenie. P. Hunt zamilkł, a przynaymniey nie dał się tu słyszeć.

Uwięzione w Glasgowie 14 osób obwinione są o zbrodnią stanu i przeciwną prawu przysięgę.

Wiele tak zwanych klubów iedności rozwiązały się same po niektórych miastach.

J. Cesarzewicowska Mość W. Xże Rossyyski Mikołay odiechał dziś z Londynu do Dowru. Uda się stamtąd, nie wstępuiąc do Paryża, do Flandryi i do Rossyyskiey główney kwatery w Maubeugę. Znaydować się będzie na popisie woyska pod Maubeuge, potem uda się do Berlina, i t. d.

O zdarzeniach w Chinach i Kantonie nie mamy dalszych doniesień. Związki nasze iednak z tym kraiem są wielkiey wagi, osobliwie dla handlu herbatą.

W tych dniach odbyło się w Winszestrze zgromadzenie ludu, dla ułożenia adressu do Xcia Rejenta z powodu uszłego niebezpieczeństwa. Cobett, Cochrane i Hunt znaydowali się na niem dla kierowania w swoim sposobie umysłami, lecz wygwizdanemi i wyszydzonemi zostali. Cobett przyprowadził z sobą wielu stronników, którzy go nakoniec po wyszedzeniu przez prawdziwych obieraczów, na starem krześle do gościnni pod Łabędziem zanieśli.

Lord Grosvenor wniosł d. 11 Marca w wyższey izbie o zniesienie intratnych urzędów bez obowiązków, i mówił przy tey okazyi, iż wniesione niedawno bille ściśniaią prawa narodu. Lord Liwerpool (Minister) usprawiedliwiał rzeczone bille i oświadczył się przeciw iego wnioskowi, który też większością 45 przeciw 5 głosów odrzucony został. — W niższey izbie wniosł d. 12 Kanclerz skarbowy o pozwolenie wystawienia na teraźnieyszy rok za 18 mill. f. szt. skarbowych biletów, co uchwalono. — Lord Cochrane żalił się na plebanów w Hamshire, iż na ostatnich zgromadzeniach nie dopuszczali do głosowania właścicielów domów. Nazwał Xięży hersztami trwogi; lecz wyśmiany został, i oświadczył nakoniec, iż całe nieszczęście stąd pochodzi, że mu nigdy mówić nie dozwalaią. — Mowca izby doniosł że wniesione przez P. Burdett 527 prośb przeyrzeć kazał, i dowiedział się, że większa ich część, to iest 468 są drukowane, a inne nieprzyzwoite zawieraią wyrazy. Wszczęły się z tego powodu spory, podczas których P. Burdett, podług swego

zwyczaiu, wystawiał reformę parlamentu iako nieodzowne lekarstwo. —— D. 13 P. Brougham wniosł naganę systematu handlowego teraźnieyszych Ministrów. "Zmnieyszenie się naszego handlu (rzekł) uderza w oczy, gdy zważemy, iż w roku przeszłym wyszło i weszło przeszło o 826,000 beczek wartości mniey towarów niż po inne lata i że do 4770 okrętów iest nieużytych. Sukienników w Iorkshire zostaie 3cia część bez pracy. Takaż sama okoliczność zachodzi w żelazowym handlu, a mianowicie w Birmingham. W bawełnianych rękodzielniach gorzey ieszcze dzieie się, bo z 13 szyl. 6 penców zmnieyszono robotnikom płacę do 4 szyl. i dlatego większa ich część żebrze iałmużny. Poiedyncze odnogi handlu cierpią w podobnymże stosunku. Z 3000 zegarmistrzów w Londynie czwarta tylko część ma robotę. Tamże zostaie bez roboty 18,000 krawieckiey czeladzi. Teraz dopiero okazała się niechęć przeciw machinom, o czem przekonywaią leżące na stole prośby. Pytałem się i dowiedziałem, że płaca tak iest teraz mała, iż fabrykańci, używaiący rąk ludzkich, po tey samey cenie mogą dać swoie roboty, iak ci, którzy używaią machin. Nawet co do pieniędzy zachodzą wielkie trudności. Szlachetny Lord w inney izbie (Liwerpool) mniemał, iż papiery podniosły się z powodu zawieszenia prawa Habeas Corpus; lecz bardzo się pomylił; ieżeli podniosły się, tedy nastąpiło to z urzędowego doniesienia o uknowanym wielkim spisku przeciw rządowi, i czas ich podniesienia okaże, że prawdę mówię. (Uśmiech.) Lecz coż znaczy to podniesienie się papierów? Komuż to ulgę przyniesie? Możeż właściciel dóbr pożyczyć teraz pieniędzy na mnieyszą prowizyią? Możeż kupiec łatwiey otrzymać kredyt? Nic złego wszystkiego. Kapitaliści wkładaią swoie pieniądze w papiery lub pożyczaią ie za granicę, ponieważ nie mogą ich w kraiu użyć. Twierdzą, że to są naturalne skutki z przyyścia z stanu woyny do stanu pokoiu. Zgadzam się na to w niektórych względach; widzę iednak, iż źródło złego pochodzi z przewrotney zasady Ministrów, zachęcaiącey wywóz, a sprzeciwiaiącey się przywozowi. Przez swoie ograniczenia zniszczeli Ministrowie wszelkie odnogi handlu. Kray może podostatkiem posiadać pieniędzy, ale niema ani ruchu, ani zatrudnienia. Norwegiia, która dawniey za 400,000 f. szt. rękodzielnych towarów pobierała, nic teraz nie bierze, ponieważ zakazaliśmy wprowadzać żelazo i drzewo, a przecież nie polepszyły się przez to żelazne nasze rękodzielnie. Nakazaliśmy billem, iż okręty tylko Angielskie dowozić maią potrzeby żywności i drzewo do naszych osad; ale Ameryka wiedząc, iż osady muszą te potrzeby od niey brać, wydała bill, iż tylko na Amerykańskich okrętach mogą bydź wywożone. Cierpi zaś na tem naywięcey osadnik, bo za to wszystko musi drożey płacić. Daleko nierozsądnieysza iest ieszcze polityka Ministrów względem południowey Ameryki. Wywóz z południowey Ameryki wynosi 18 mill. f. szt. a ludność iey 17 mill. Wszyscy ci ludzie chętnieby z nami handel prowadzili i zamieniali swoie płody za nasze. Otworzyły się przedziwne dla nas widoki, lecz zniszczyła ie nauka prawności. (Słuchaycie! Słuchaycie! wołano.) Przez miłość do Ferdynanda VII odsunęliśmy wszystkie handlowe widoki i sami siebie pokrzywdziliśmy. (Słuchaycie! Słuchaycie!) W roku 1814 podpisaliśmy dodatkową umowę, mo-

cą którey południowa Ameryka wrócić ma do Hiszpanii. Lecz skądże te względy dla Hiszpanii, która nie zniosła u siebie handlu niewolnikami, i wedle upodobania zatrzymuie przeznaczone do południowey Ameryki nasze okręty i każe sobie za to po 8 ½ od sta płacić.,, — P. Robinscn zgadzał się na zmnieyszenie się handlu; ale że nie można temu od razu zapobiedz i potrzeba oczekiwać skutku pokoiu, radził zatem przystąpienie do dziennego porządku, co większością 108 przeciw 63 głosów postanowiono. Posiedzenie to trwało do godziny 1szey z północy.

Gazeta Morning-Chronicle ogłosiła list następuiący, który z rozkazu Napoleona przesłany miał bydź przez Jenerała Hr. Montholon do Pana Hudson Lowe, Gubernatora Angielskiego na wyspie S. Heleny:

"Odebrałem, Jenerale, traktat pod d. 3 Sierpnia 1815, który między NN. Królem W. Brytanii, Cesarzem Austryiackim, Cesarzem Rossyyskim i Królem Pruskim zawarty został, wraz z listem WPana z d. 23 Lipca. — Cesarz Napoleon protestuie się przeciw losnowie tego traktatu. Nie mieni się bydź jeńcem Anglii; gdyż złożywszy dostoyność swoią w ręce reprezentantów narodu na rzecz swoiego syna, udał się dobrowolnie do Anglii, dla życia tam prywatnie pod opieką praw Angielskich. Zgwałcenie iakieykolwiek ustawy nie może nadawać prawa. Osoba Cesarza Napoleona znayduie się teraz w mocy Anglików, ale nigdy nie była w mocy Austryiaków i Prusaków, i tego nawet Mocarstwa nie może nazwać się prawem jeńcem, bo sam oddał się pod iego opiekę. — Umowa d. 2 Sierpnia w 15 dni potem zawarta, gdy Cesarz znaydował się pod brzegami Anglii, nie ma mocy prawney, i wystawia tylko widok spiknienia się 4ch Europeyskich wielkich Mocarstw na pognębienie iednego człowieka. Gdy Cesarze Austryiacki i Rossyyski, i Król Pruski nie mieli żadnego prawa do osoby Napoleona, nie mogli zatem względem niego stanowić.,, —— Daley żali się, że na wyspie S. Heleny nie daią mu tytułu Cesarza ale tylko Jenerała, że zabroniono mu miewać wiadomości od swoiey małżonki, matki, syna i braci, że nie dopuszczaią do niego ani gazet Angielskich, ani Francuzkich, iedney tylko gazety Thimes odbiera czasami oddzielne Numera. Nie dozwolono mu korrespondować z Xięgarzem Londyńskim, od którego mógłby mieć potrzebne mu xiążki, a osobliwie tyczące się ostatnich w Europie zdarzeń. Wyspa S. Heleny leży o 2000 mil Francuzkich od Europy, a 500 od stałego lądu, ma 10 mil obwodu, iest razem naygorątszą i naywilgotnieyszą okolicą w świecie. Sypialny pokoy Napoleona iest tak mały, iż ledwie mieści się w nim łóżko. Dostaie naypodleysze żywności, i t. d.

Tuteyszy Drukarz Ridgway wydrukował powyższy list z wstępem P. Santine, odźwiernego gabinetowego Bonapartego, który tu przybył, ponieważ Bonaparte nie ma iuż gabinetu. Santine mówi w tem piśmie, iż chata Bonapartego pokryta iest papierem posmarowanym smołą, który przemaka. Szczury popsuły wszystkę iego bieliznę; kiedy ie biegaią szczury pomiędzy iego nogami. Nie prawda, iakoby zbudowany był w Anglii z wielu pokoiami dla niego dom. Admirał Cockburn miał dla Bonapartego uszanowanie i on z niego był kontent; ale Gubernator Lowe przykro się z nim obchodzi. Często brakuie mu nawet żywności. Nie raz musiał Santine kupić owcę za 4 gwineie, a często kupował ma-

sło, chleb, iaia, i t. d. u żon żołnierzy Angielskich. Dostaię tylko na dzień butelkę wina i tyleż Bertrand, i t. d. To wszystko zniewoliło go do sprzedania swoich sreber. Jeżeli Santine nie ustrzelił z rana parę gołębi, tedy nie miał Bonaparte śniadania. Angielski lekarz oświadczył, iż Bonaparte przy swoich cierpieniach nie pożyie więcey iak rok. Z Gubernatorem Lowe tak dalece poróżnił się Bonaparte, iż powiedział mu, że więcey go widzieć nie chce, chyba w ten czas, gdy odbierze rozkaz zabicia go, i chętnie na owczas nadstawi mu piersi.—Santine iest Korsykanin, znaydował się przy Bonapartem w wszystkich wielkich bitwach, potem udał się z nim na wyspę S. Heleny.

Z Paryża d. 14 Marca.

D. 12 przyiął Król deputacyią od izby Parów, a po niey deputacyią od miasta Bordeaux. J. K. Mość iest zupełnie zdrowy i z łatwością chodzi.

Akademiia Królewska umieiętności mieć będzie d. 17 doroczne publiczne posiedzenie.

Monitor zawiera ustawę pod d. 12 b. m. mocą którey w roku 1817 wybierane będą przypadane do podatków gruntowego, osobistego, ruchomego od okien i drzwi dwie nowe 12te części, wraz z przydanemi ustawą d. 20 Grudnia 1816 z 4ma dwunastemi częściami.

Drugi sąd Paryzki zatrudni się w przyszłym tygodniu sprawą Jen. porucznika Grouchy, gdyż sąd rewizyyny zniósł przeciw niemu wyrok 1go sądu, iako sądu nieprzyzwoitego.

Przeszło 100 kupców Strazburskich podali Królowi prośbę, w którey przekładaią, iż zniesienie tabaczney rękodzielni Królewskiey i dozwolenie zakładania prywatnych, więcey kraiowi przyniesie zysku niżeli monopolium.)

Zaburzenia w Bretanii nie są ieszcze uśmierzone, owszem zdaią się powiększać. Zielona kokarda w Renn iest ciągle znakiem łączenia się. Cel tych zaburzeń nie iest z resztą wiadomy.

Pisma tuteysze donoszą, iż rząd Francuzki kupił pałac Brienne od Pani Maryi Letycyi Raniolino, wdowy po Karolu Bonaparte, za 851,333 fr.

Przez przybyły z Kantonu do Marsylii statek odebrać miano interessuiące wiadomości o państwie Chińskiem, (za których pewność iednak ręczyć nie można.) Podług wielu listów rozmaite sekty przerywaią ciągle po prowincyiach spokoyność, a w stolicy samey lud do rokoszu podniecaia. Prześladowania Chrześciian bynaymniey się nie zmnieyszyły, owszem ciągle się powiększaia, sekta czerwonych Fakirów zdaie się wszędzie rokosz wzniecać i wpływ iey iest przeważaiący. D. 3 Paźd. (zdaie się że 1815) przybył wielki Kollao do Kantonu i zatrzymał z rozkazu Cesarza wszystkie obce okręty w porcie, pod pozorem, iż znayduią się na nich nowiciele religiy. Istotnie zaś szło oto, iż Bożyszcza w wielkiey Pogodzie Pekińskiey znieważonemi zostały. — Missyionarze Chrześciianscy wstrzymali w Chinach pomor dzieci na ospę przez zaprowadzenie szczepienia krowiey ospy. Dwoie dzieci Cesarza uratowali tym sposobem. Trybunał historyczny zapisał u siebie to zbawienne leczenie. Wezwani do pałacu Cesarskiego Missyionarze byli Andrzey Mellini, Włoch, i Jakób Locard, Francuz, z rodziców Irlandskich. Cesarz podpisał edykt zalecaiący szczepienie krowiey ospy czerwonym pędzlem, na znak, iż iest ustawą państwa.

DODATEK DO Nro 27. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 2 KWIETNIA 1817 Roku WE SZRODĘ.

Towarzystwo Dobroczynności M. W. Krakowa, przeniknione żywą wdzięcznością dla Przyiaciół Ludzkości, składa publiczne podziękowanie Wielmożnym Miłkowskiemu, Bochenekowi, Nowakowskiey, amatorom; tudzież Hermanowi, Kracerom, bratu i siostrze, Gorączkiewiczowi i Krzyżanowskiemu, artystom Muzyki, oraz całey Akademii Muzykalney, którzy za łaskawym pozwoleniem mieysca teatralnego od JW. Właściciela uzyskanym, na korzyść ubogich osadzonych w Domu schronienia, raczyli poświęcić prace swoie przez złożenie wielkiego koncertu tak w śpiewach Włoskich, iako też instrumentalnych solach, z naywiększym cały Publiczności oklaskiem dnia 26 Marca r. b. wykonanych.

Z Moguncyi d. 15 Marca.

Gazeta tuteysza zawiera pod napisem kray Niemiecki, co następuie:

" Kiedy w Hiszpanii zbieraią okręty dla przewiezienia 15,000 woyska przez Ocean, który niegdyś pochłonął ogromną flotę Króla Filipa; kiedy spodziewaią się nie dać upaść gmachowi starodawney samowładności; kiedy we Francyi cieszą się kwitnieniem drzew, pozbyciem się 30,000 gości i powrotem do teatru Panny George; kiedy na wyspie S. Heleny gniewnego Cezara na teatr zapraszaią; kiedy w Anglii usiłuią iedną ręką podnieść upadaiący kredyt, a drugą rozgrzewaią żelazo przeciw spiskom; podczas wszystkich tych zdarzeń zaczynaią Niemieckie gory w okolicach Frankfortu mruczeć. Czegoż żądać mogą te niespokoyne gór duchy? Czyliż także opanowało ich niezmordowanie ducha czasu, który wszystkie klęski oprocz nudoty znieść może? Wątpiemy, aby nam przystało czynić duchom iakowe pytanie; ale że lubiemy w dolinach naszych spokoyność, przeto nie może bydż dla nas rzeczą oboiętną, gdy nawet góry tracą inż przykładną swoią cierpliwość. Dobra matka Natura powinnaby nas przynaymniey dopoty oszczędzać, poki sami nie staniemi się spokoynieyszemi; bo gdyby do nieładu mniemań w moralnym i politycznym świecie, przymieszało się ieszcze zaburzenie żywiołów, tedy koniec świata Jung a Stillinga nie byłby tak odległym iak sądziemy. „Gdybyśmy za czasów Pliniusza

żyli, tedy ziawienia na widokrągu naszem zmusiłyby nas do uciekania się o ich wykład do Xiąg Sibiliyskich; lecz niestety po ich zagubieniu, pokazała się u nas kupa przepowiadaczy przyszłości, gdyby wołów na górze, chociaż nie iedno inaczey się staie, iak oni przepowiedzieli. Dawniey poki Niebo zostawało w ścisłem związku z ziemią i bez niego nic się stać nie mogło, konstelacyia była względem przyszłości zdrayczyną; ale gdy ziemia stała się samowładczyną i Niebo obchodzi ią tylko ze względu ciekawey umiejętności, od tego czasu zdaie się, iż stało się dla niey oboiętnem. Słońce unosi się nad nią z zabrudzoną twarzą i plamami, chmury nie zostaią iak dawniey w przyzwoitey odległości, a wiatry staią się codziennie zuchwalszemi. — Może ieszcze ogon komety przytchnie do twarzy i nie iednego słuchu i wzroku pozbawi. Lecz to byłaby za gruba nauka, i przecięłaby Gordyyski węzeł wszystkich prawodawczych zgromadzeń, ale i tak przysiądz nie można, że chociażby tuzien narodów spłaszczonych do ziemi został, reszta stanie się rozumnieyszą i kontentnieyszą. Rozga losu iuż nas potężnie ochłastała. Krzyczemy na razy, ale nie porzucamy naszych nałogów. Do Swiątyni sprawiedliwości, która nam iedynie dać może opiekę i przytułek, leziemy iak ślimaki; nie którem nie podoba się nawet wolna ta pielgrzymka, siadaią na ślepego rozbukanego konia stronnictwa i cwałuią do ciemnych iaskin samowolności lub anarchii. Nie czytaiąc nawet Xiąg Sybiliyskich, przepowiedzieć z pewnością można, iż tylko przy osiągnieniu powyższego godnego ludzkości celu spodziewać się można spokoyności i szczęśliwości; ale przy narowach, do których nasze pokolenie zdaje się przywięzywać, nie można tego oczekiwać. Jeżeli uwierzemy, że duchy gór na to wzdychaią i mruczą, tedy przyznać im potrzeba, iż nie czynią tego niesłusznie; lecz niektóre polityczne nasze duchy mało na to zważać będą. Zdaią się oni mniemać, iż ostrą bronią łatwo obronić się można przeciw ostrem słowom. Lecz nie powinni zapominac, iż broń bezprawia łatwo się przytępia, a słowo sprawiedliwości ma wieczną ostrość. Jeśli pierwsza skruszyła się nawet w ręku Napoleona, ktoż nią szczęśliwiey nad niego, ktoremu tak długo sprzyiało szczęście, kierować potrafi? Zapytać się ieszcze możemy: kto nią po nim będzie chciał ieszcze kierowac? Sądząc iednak po wyniosłych twierdzeniach i grożących artykułach, wierzyćby niemal należało, iż iego tylko ciało znayduie się na wyspie S. Heleny, ale Machiawelski iego duch podzielony na cząstki, pozostał się w Europie. Lecz szczęściem, że te cząstki weszły tylko do głow, ktore nie są stanowiącemi, rzucaią tylko kamienie pod koła wozu tryumfalnego sprawiedliwości, ale go zatrzymać nie potrafią, skoro ludy zaprzęgą się do niego, wezwą swoich Monarchow do prowadzenia ich naprzód, i rzekną: "Precz z podszeptaczami, z których ust zionie tylko samolubstwo, niezgoda i wyniosłość!„ Na owczas duchy gór Niemieckich zawołaią: brawo! a nad seymem związku Niemieckiego unosić się będzie obywatelska korona.

Z Madrytu d. 24 Lutego.

Między naszem i Portugalskim Dworem zaszło nieiakie poróżnienie, i iak mówią uzbraia się Portugalija. Osada w

Elvas znacznie zmocnioną została, i kilka Portugalskich pułków stanęło z tamtey strony Gwadiiany. Z naszey strony toż samo czynią: na granicy prowincyi Leony stanęło woysko; osady w Badaioz i Valladolidzie nakazano zmocnić i magazyny żywności napełnić. Słychać nawet, iż wielka wyprawa do południowey Ameryki póty nie nie odpłynie, póki wszystkie sprzeczki o granice tak w Ameryce iako i Europie załatwione nie zostaną, co zapewne między obiema pokrewnemi Dworami wkrótce nastąpi.

Z Włoch d. 7 Marca.

Nowo obrany w Wenecyi Patryiarcha, Prymas Dalmacyi, &c. wykonał d. 1 b. m. przed tamteyszym Gubernatorem Hr. Geos przysięgę wierności, a nazaiutrz rozpoczął swóy patryiarchat w kosciele S. Marka.

Listy z Trypolu donoszą o zaburzeniach w tym kraiu, i że Dey kazał 5 herszłom głowy uciąć. Zapewniaią, iż ten Władzca rządzić chce swoiemi poddanemi na sposób Europeyski; usiłuie ukrócić despotyzm woyskowy i nadać władzom cywilnem poszanowanie. Pomiędzy innemi poczynionemi odmianami przywodzą zniesienie prawa, dozwalaiącego mężowi zabić nawet żonę, bez odpowiedzenia za zabóystwo. Anglicy zwiedzaią teraz często Afrykę i chwalą bardzo te o Deja.

Z Bruxelli d. 16 Marca.

Na chrzest syna Następcy tronu oczekiwane tu są obie owdowiałe Xiężne Oranii i Brunświcka. Trzymać go do chrztu będą Xże Rejent z Królową Angielską, Cesarz Alexander z Xżną wdową Oranii, Król Pruski z Królową Niderlandską, Xże Nassau Weilburg, &c. &c. Z powodu tey uroczystosci ogłoszone zapewne zostaną nowe postąpienia cywilne i woyskowe.

Baron van der Born ma bydź do Rzymu posłany, dla ułożenia się względem spraw duchowieństwa Katolickiego w naszem kraiu.

Jeden z tuteyszych mieszkańców miał mnóstwo krzyżów Napoleońskich i nię mógł ich za żadną cenę sprzedać. Przyszło mu na mysl przebrać cudzoziemca za jenerała. Ten udał się do pierwszego z tuteyszych złotnikow, pytał się o krzyże Napoleońskie do Ameryki, zamówił ich wiele i dał mu 100 fr. zadatku. Złotnik zakupił zazaz cały proponowany mu nieraz zapas krzyżów i oczekuie dotąd na rzekomo Amerykańskiego Jenerała.

Na drodze z Etterbeck znaleziono ubiór biały Domino krwią zbroczony i szpadą przepchnięty, lecz dotąd niedocieczono tego zabóystwa.

Powracaiące z Francyi części woyska Pruskiego idą przez Trewir i Koblentz do kraiu swego.

Od brzegow Menu d. 19 Marca.

Hr. Lepel, poseł Elektora Heskiego przy seymie Niemieckim, złożył d. 13 b. m. protestacyią w imieniu swoiego Pana przeciw wyrokowi seymu względem nabywcy dóbr skarbowych za byłego rządu Westfalskiego w tym kraiu, Hofmanowi, twierdząc że ta sprawa do seymu nie należy. Protestacyia ta sprawiła wielkie wrażenie i dla odpisania na nią będzie w niedzielę nadzwyczayne posiedzenie.

Dnia 6 Marca było w Minchen ważne posiedzenie rady stanu, na którey Król prezydował, i przepisanemi na niey bydź miało iak dalece rozciąga władza każdego Ministra. — Królewicz następca tronu Bawarskiego udaie się wkrótce do wód Pisańskich we Włoszech. — Wszystkie władze, które znaydowały się w Aszafenburgu, a nawet

sąd appellacyyny przenieść się maią do Wircburga.

Do Frankfortu nie nadeszła ostatnia poczta z Włoch, dla wielkiego zapewne śniegu.

Seym Saski ma bydź wkrótce w Dreźnie zwołany.

W. Xże Meklenbursko-Strelicki przybył do Kassel.

Z Stuttgardu d. 15 Marca.

Tak Xiężęta, iako też Hrabiowie, członki rycerstwa i szlachty zasiadaiące w stanach złożyły Królowi przez adressa podziękowanie za ustalenie prawnych ich stosunków.

Miło iest wszystkiem, że posiedzenia naszych stanów są publiczne. Pisma tuteysze ogłaszaią ich czynności, i oprócz tego zacznie wkrótce wychodzić Dyiaryusz ich posiedzeń. Król ma bydź proszony o obszernieysza mieysce dla stanów, aby więcey słuchaczów znaydować się mogło na ich posiedzeniach. Naypierwsze zaszło pytanie czyli Królewscy tayni radcy zasiadać maią na posiedzeniach stanów? Wyznaczona w tym celu kommissyia wniosła, iż przez czas roztrząsania proiektu konstytucyi zasiadać mogą, z warunkiem iednak, aby oddalili się, gdy przyydzie do głosowania, iako też nieznaydowali się na taynych posiedzeniach stanów.

Z Manheimu d. 15 Marca.

Radca nadworny Böckmann w Karlsruche postrzegł znowu w tych dniach 40 plam w słońcu.

Podczas potężnego wichru w nocy z d. 2 na 30 b. m. upadła niedaleko naszego miasta na ziemę wielka bryła ognista z powietrza z łoskotem i zostawieniem fetoru siarki.

Dnia 31 Marca i 1 Kwietnia 1817.

Ceny zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
Pszenicy	42	—	41	—	40	—	35	—
— Zyta	32	—	30	—	29	—	38	—
— Jęczmienia	25	—	23	—	21	—	19	—
— Owsa	11	15	11	—	10	15	10	—
— Jagieł	54	—	50	—	46	—	42	—
— Grochu	26	—	24	—	22	—	20	—
— Rzepaku	34	—	32	—	30	—	28	—

DONIESIENIA.

W roku 1816 miesiącu Listopadzie zaginęły dwa rewersa, ieden na Duk: 100, drugi na Zyta korcy 15, pierwszy z podpisem Rauzus Weiner, drugi Moyżesz Rabinowicz; ktoby więc takowe znalazł na żaden użytek służyć mu nie mogą, i odtąd swóy walor tracą.

Gdy W. Mateusz Zukowski dziedzic wsi Donatkowic w Województwie Krakowskim, a w Powiecie byłym Szkalbmierskim dziś w obwodzie Miechowskim leżących, w tym Miesiącu i roku bieżącym umarł. Przeto niżey podpisany, maiąc wierzytelności Urzędownemi i prywatnemi opisami, sobie; tak od tegoż samego ś. p. W. Mateusza Zukowskiego, iako i iego Sukcessorów wszystkich pełnoletnich Hypotekowane, i nie hypotekowane, dla niepodanych Deklaracyi od tychże Sukcessorów względem przyięcia dziedzictwa po zmarłym należące się. Ostrzega przeto podpisany, iżby nikt w układy z temiż Sukcessorami o nabycie ich spadku, po tymże zmarłym ich oycu, czy razem czy oddzielnie nie wchodził, gdyż takowe spadki są niżey podpisanego wierzytelnościami obciążone; a zatym, każdy sam sobie szkodę z tąd wyniknąć mogącą z nie zaspokoienia niżey podpisanego przypisaćby musiał.

Ignacy Prusz Zukowski, iako Wierzyciel.

Wieś Kawęczyn pod Pinczowem w gruntach rędziny z lasem Dębowym i Sosnowym iest do sprzedania. Życzący wniść w takową czynność, zgłosi się do dziedzica tamże zamieszkałego.